

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Європейський інститут ім. М.Коперніка Університету економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний університет харчових технологій
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»

З Б І Р Н И К   М А Т Е Р І А Л І В

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Актуальні питання інтернаціоналізації
вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий
та психолого-педагогічний аспекти»**
(електронне видання)

23-24 березня 2023 року

Біла Церква –2023

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Біла Церква, 23-24 березня 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 176 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р. екон. наук, професор, ректор БНАУ.

Варченко О.М., д-р. екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності БНАУ.

Димань Т.М., д-р. с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності БНАУ.

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник відділу навчально-методичної та виховної роботи БНАУ.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук, декан соціально-гуманітарного факультету БНАУ.

Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, доцент, зав. кафедри романо-германської філології та перекладу БНАУ.

Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент, зав. кафедри іноземних мов БНАУ.

Боньковський О.А., начальник відділу зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності БНАУ.

Любимова Ю.С., канд. філол. наук, доцент, директор Інституту Конфуція КНЛУ.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ.

Збірник містить матеріали учасників IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти», що присвячені висвітленню широкого кола питань, які стосуються інтернаціоналізації вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

<https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні вектори розвитку перекладацької діяльності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти

Ігнатенко В.Д. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ПЕРЕКЛАДУ.....	7
Михайленко О.О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ НАПРЯМ	9
Тарасюк А.М. RENDERING STYLISTIC PECULIARITIES OF SYNTACTIC CONSRUCTIONS IN JANE AUSTEN'S PROSE IN UKRAINIAN TRANSLATIONS.....	11
Береговенко Н.С. СУБ'ЄКТИВНЕ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В СЕРЕДНЬО-АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ ОПОВІДЕЙ» ДЖЕФФРІ ЧОСЕРА).....	15
Глінкін А.С., Федоряка Л.Д. ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОР В УКРАЇНОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ Ф.С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ».....	18
Пилипенко І.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО СЛЕНГУ	21
Гулісва Д. О., Байдалова Д. О. ГЕНДЕРНО-МАРКОВАНІ І ГЕНДЕРНО-НЕЙТРАЛЬНІ ОДИНИЦІ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	23
Sovhar O.M. ON SPECIFICS OF MILITARY INTERPRETERS/TRANSLATORS TRAINING.....	27
Демченко Н.С. НЕОЛОГІЗМИ: ВПЛИВ НОВИХ СЛІВ НА МОВУ.....	30
Чернищук Ю.І. ФРАЗЕОЛОГІЗМ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННЄВМУ ПРОСТОРІ.....	33
Захарова Н.О. МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ В АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	35
Філінський В.Ю. НЕОЛОГІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	38

Секція 2. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур

в умовах міжнародної академічної мобільності: педагогічні та психологічні аспекти

Цвид-Гром О.П. МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ....	41
Sovhar H. THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL COMMUNICATION FOR GLOBALIZATION OF EDUCATION.....	43
Мельник Л.М., Грек І.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ФІЛОСОФІЯ».....	45
Ордіна Л.Л. СОЦІОКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА-ПЕРЕКЛАДАЧА ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	47
Мельченко О.В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	49
Gronier T. L'ENSEIGNEMENT D'UNE LANGUE VIVANTE : APPROCHE INTERDISCIPLINAIRE.....	52
Майер Н.В. ШЛЯХИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	55
Марчук В.В., Хом'як О. А. СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ РІЗНИХ ВИДІВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ.....	57

Секція 1

Сучасні вектори розвитку перекладацької діяльності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти

УДК378.147:81'25

ІГНАТЕНКО В.Д., канд.пед. наук, доц., завідувач кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ПЕРЕКЛАДУ

Тези присвячено короткому огляду основних позицій щодо дефініції стратегії перекладу, проблем ототожнення стратегії та методу перекладу. Також розглянуто основні відмінності між стратегіями, які були запропоновані науковцями.

Ключові слова: стратегія перекладу, метод перекладу, одомашнення, форенізація, адекватність перекладу, реципієнт.

Поняття «стратегія перекладу» не є новим та досить давно досліджується у контексті перекладознавства. При цьому складність полягала у хибному ототоженні цього поняття з поняттям «метод перекладу», що пов'язано з тим, що обидва поняття є досить близькими за своєю сутністю. Так, Ф. Шлейхермахер у відомій доповіді «Про різні методи перекладу» замінює поняття стратегії перекладу поняттям методу перекладу, Л. Венуті зазначає, що стратегії перекладу включають в себе основні завдання з підбору тексту на переклад, та розробки методу перекладу цього тексту. Проте, попри зацікавленість науковців, однотайності в інтерпретації поняття «стратегія перекладу» досі не досягнуто.

У перекладознавстві стратегію перекладу тлумачать як потенційно свідомий план або дії перекладача щодо вирішення конкретних перекладацьких проблем в межах перекладацького завдання, як в перекладеному тексті загалом, так і в будь-якому його сегменті зокрема. При цьому, особливість стратегії полягає у тому, що вона відрізняється саме усвідомленістю дій перекладача від інших явищ (процесів, процедур, методів), перекладацькі стратегії, слідом за О. М. Михайленко, визначаємо як алгоритми свідомо обраних перекладацьких дій (етапи й способи діяльності перекладача), спрямованих на розв'язання локальних та глобальних проблем перекладу тексту задля досягнення певних перекладацьких цілей, а саме: створення тексту перекладу, адекватного в комунікативно-прагматичному плані тексту оригіналу.

Зважаючи на той факт, що переклад є водночас процесом і продуктом, Яаскелайнен також поділяє перекладацькі стратегії на дві основні категорії: одні стратегії пов'язані з тим, що відбувається з текстами, тоді як інші стратегії пов'язані з тим, що відбувається в процесі перекладу.

Стратегії, пов'язані з перекладом як продуктом, включають основні завдання вибору тексту перекладу та розробки методу його перекладу. При цьому, пов'язані з процесом стратегії є набором (вільно сформульованих) правил або принципів, які використовує перекладач для досягнення цілей, визначених ситуацією перекладу. Відтак, Яаскелайнен також виділяє два види стратегій, а саме глобальні стратегії та локальні стратегії: «глобальні стратегії стосуються загальних принципів і способів дії, а локальні стратегії стосуються конкретних дій, пов'язаних із вирішенням проблем перекладачем і прийняттям рішень». Глобальні стратегії можуть бути задалегідь визначеними чи заданими, тоді як локальні стратегії залежать від перекладача. Крім того, локальні стратегії розроблені для вирішення конкретних проблем і повинні узгоджуватися з обраною глобальною стратегією. Яаскелайнен виявив, що професійні перекладачі використовують глобальні стратегії набагато частіше та послідовно, ніж непрофесіонали.

З точки зору Яаскелайнена, стратегії дослівного та вільного перекладу є глобальними стратегіями, оскільки перекладач має думати про мету перекладу та про те, як цільовий текст має вплинути на читачів. Обрана глобальна стратегія вплине на процес перекладу. Оскільки за локальними стратегіями безпосередньо слідують специфічні прийоми, які впливають на результат перекладу та мікроєдиниці тексту, і класифікуються шляхом порівняння з вихідним текстом, локальні стратегії це в основному техніки перекладу. Зі зростанням рівня компетентності перекладачі швидше та простіше будуть долати різні перекладацькі труднощі, при цьому деякі з їхніх локальних стратегій стають напівсвідомими або несвідомими, а використання певних технік для вирішення певних проблем автоматизовано.

Ще одним способом класифікації стратегій перекладу є одомашнення та форенізація. Така класифікація у сфері перекладу вперше була запропонована американським ученим Л.Венуті у його книзі «Невидимість перекладача» в 1995 році. Переклад, орієнтований на вихідну культуру, який прагне перекласти вихідну мову та культуру на цільову, щоб зберегти свого роду екзотичний смак. Визначено форенізацію як термін, використаний Венуті для представлення типу перекладу, у якому створюється текст, який навмисно відхиляється від цільових конвенцій, зберігаючи щось від «іноземності» оригіналу. У той час як одомашнення стосується перекладу, який орієнтований на цільову культуру і в якому незвичні для цільової культури вирази трансмутовані та змінені на деякі звичні, щоб зробити перекладений текст легким для розуміння цільовими читачами. Одомашнення як термін, прийнятий Венуті, використовується для опису стратегії перекладу, в якій використовується зрозумілий, вільний стиль, щоб мінімізувати чужорідність іноземного тексту для читачів мови.

Більшість бачать лише протиріччя та опозицію між форенізацією і одомашненням, наголошуючи на їхній несумісності. Вони нехтують єдністю протилежностей та сумісністю двох. У процесі перекладу вибір в даному випадку не є фіксованим і має вирішуватися відповідно до реальних ситуацій, контексту та інших умов здійснення перекладу. Ці два методи повинні доповнювати один одного.

Відтак, основною думкою щодо поділу і диференціації стратегій перекладу є те, що вони мають слугувати основній цілі – це адекватності перекладу та відповідності заданим умовам та очікуванням реципієнтів.

Список використаних джерел

1. Михайленко О. А. Технологія формування стратегічної компетенції майбутніх перекладачів. Наукові записки Київського національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2015. Вип. 122. С. 142–150.
2. Jaaskelainen, R., (2005). Tapping the process: an explorative study of cognitive and effective factors involved in translating. Joensuu: University of Joensuu Publications in Humanities.
3. Loescher, W. Translation performance, translation process and translation strategies. Tuebingen: GutenNarr, 1991. P. 8.
4. Venuti L. Strategies of translation. L. Routledge Encyclopedia of translation studies, N.Y. 2001. P. 240-244.
5. Zhu, Jianping. (2002). Domestication and Foreignization: Shift of Researching Point. Journal of PLA University of Foreign Languages, 2. P. 78-82.

УДК 81'25

МИХАЙЛЕНКО О.О., канд. філол. наук, доц., доцент кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківський національний аграрний університет ,м. Біла Церква, Україна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ НАПРЯМ

Проаналізовано сучасні підходи до вивчення перекладу, зокрема перехід від лінгвістичних підходів до функціонально орієнтованих концепцій перекладу. Розглянуто можливість застосування функціональних підходів до дослідження перекладу спеціальних, зокрема наукових текстів.

Ключові слова: сучасні підходи до дослідження перекладу, лінгвістичні підходи, функціональні підходи, науковий переклад.

Перекладознавство сьогодні стає дедалі більше функціонально орієтованим – у наукових розвідках спостерігається поступовий перехід від мовоцентризму до антропоцентризму. Переклад досліджується у межах нових напрямів, що розкривають роль людини, яка здійснює переклад. Зокрема це стосується перекладу нехудожніх текстів, де суб'єкт перекладу традиційно залишався в тіні. Проте у нинішніх перекладознавчих дослідженнях спеціальних текстів особистість перекладача постає в центрі дослідницької уваги. Метою нашої розвідки є проаналізувати сучасні підходи до дослідження перекладу, з акцентом на функціональному підході, розглянувши можливість його застосування до вивчення спеціального, зокрема наукового перекладу.

Від самого початку у перекладознавчих дослідженнях домінували лінгвістичні підходи, які слід розуміти як (а) теоретичні моделі, що репрезентують переклад як головно лінгвістичний процес і тому спираються переважно на дані лінгвістичної